

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Maa- ja metsätalousministeriö

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Jarno Virta

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Jarno Virta	hallitussihteeri, ruokaosaston oikeudellinen yksikkö	0295162105	jarno.virta@mmm.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa

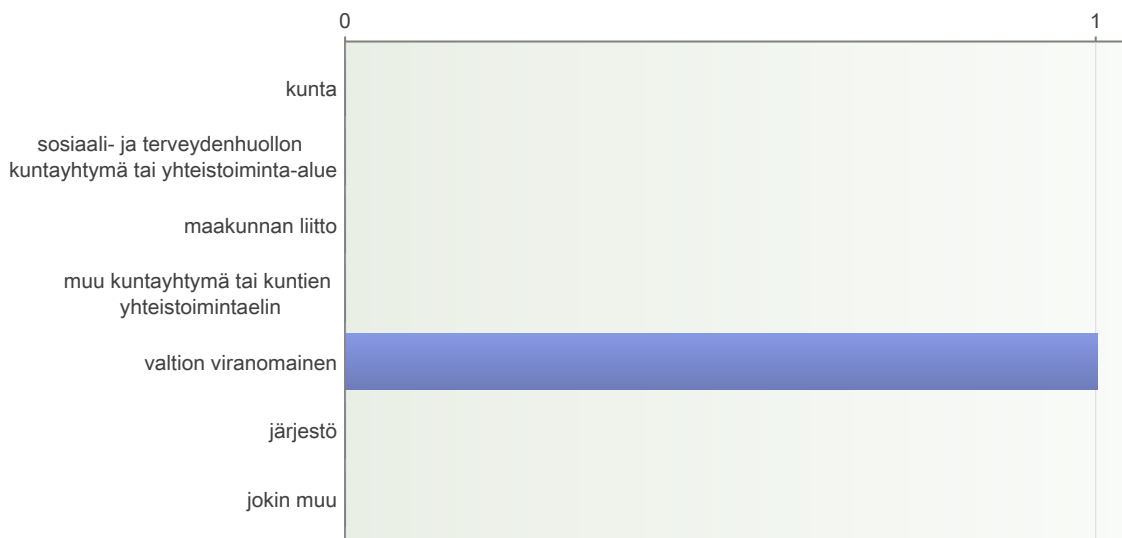
Ei vastauksia.

5. Toimielimen nimi

Ei vastauksia.

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Ei vastauksia.

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Ei vastauksia.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveystalvet muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia
Ei vastauksia.

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Vastaajien määrä: 1

- Eläinlääkäripalveluiden järjestämisessä luontevia yhteistyötahoja ovat kunnat (jos ne ovat halukkaita järjestämään jatkossakin vapaaehtoisesti eläinlääkäripalveluja ja tarjoamaan näitä itsehallintoalueille) ja toisaalta yksityiset palveluntarjoajat.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Maa- ja metsätalousministeriö viittaa valtiovarainministeriölle 18.12.2015 toimittamaansa taustaselvitykseen valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistamisesta. Selvityksessä maa- ja metsätalousministeriö esitti miten sen sektorin tehtävät voitaisiin aluehallintouudistuksen yhteydessä sijoittaa.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoi, että pääosa aluehallinnon tehtävistä sen toimialalla on siirrettävissä itsehallintoalueille. Ministeriö piti erittäin tärkeänä, että itsehallintoalueille luodaan selkeä ja toimiva rakenne. Ministeriön toimialan tehtävien tulee muodostaa itsehallintoalueilla yhtenäinen kokonaisuus, jota maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala ohjaa suoraan.

Viitatussa taustaselvityksessä esitetyin tavoin viljelijätukien (sisältäen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman perusteella myönnettyt viljelijätuet) hakemusten käsittely, tuen myöntäminen ja maksaminen sekä valvontatehtävät voitaisiin siirtää itsehallintoalueille. Tärkeää on pitää nämä tehtävät samassa kokonaisuudessa ja prosessissa. Samoin maatalouden rakennetukien sekä hanke- ja yritystukien myöntämiseen ja maksamiseen liittyvät tehtävät, kasvintuotannon ja kasvinterveyden valvonnat, ympäristöterveydenhuollon eläinlääkäripalveluiden järjestäminen, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävät sekä elintarvikevalvonta voitaisiin myös siirtää itsehallintoalueille. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö esitti kalataloustehtävien siirtoa sekä vesihuollon valvonnan siirtoa itsehallintoalueille.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi?

Ei vastauksia.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntahallintoon on luotava selkeä ja toimiva rakenne, ja maakuntien toimivallassa tulee selkeästi olla määritelty oikeusharkinnan perusteella välttämättä hoidettavat tehtävät sekä muihin tehtäviin sisältyvät tarkoituksenmukaisuusharkinnan perusteet.

Niukkoja erityisosaamista vaativia resursseja ei voida jakaa kaikkiin maakuntiin, vaan tehtävien hoitoa on voitava keskittää valtakunnallisesti. Useissa asiantuntijapalvelutehtävissä tarvittava alueellinen läsnäolo on säilytettävä. Tehtävien hoitoa järjestettäessä on kehitettävä asiakaspalvelun ja hallinnon prosesseja sähköisiksi.

Maa- ja metsätalousministeriö suosittelee, että maaseutuvaikutusten arviointia käytettäisiin Sote- alueiden alueellisessa toteutuksessa. Erityisen tärkeää tämä on niillä alueilla missä harvaa asutusta on. Maaseutuvaikutusten arviointi on osallistuvaa suunnittelua tukeva työkalu, jonka avulla maaseutunäkökulman voi sisällyttää asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon niin paikallisella, alueellisella kuin valtakunnan tasolla. Päätösten vaikutukset ovat maaseudulla usein erilaisia kuin keskuksissa johtuen harvasta asutuksesta ja pitkistä etäisyyksistä. Päätöksiä tehdessä on tärkeä olla tietoinen päätösten vaikutuksista maaseutuun ja siellä asuviin ihmisiin.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lisäksi, että itsehallintoalueiden ja kuntien välille syntyy myös luonnollisesti tilaaja-tuottajamallin kaltaisia tilanteita. Se että kuntalainen tai yritys ymmärtää että mistä hän kunkin palvelun saa tulisi olla yleislinjaus.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kuten lausuntopyynnön liitteessä olevassa rahoitusuudistusta koskevassa muistiossa todetaan, ratkaisuun, jossa toinen taho (itsehallintoalueet) järjestävät palvelut ja toinen taho (valtio) rahoittaa ne, liittyy vallan ja vastuun tasapainon mukanaan tuoma kannustinongelma. Tämä korostuu erityisesti vaihtoehdossa, jossa rahoitus kohdennetaan toteutuneiden kustannusten perusteella.

Vuonna 2009 toteutettiin ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvan eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan rahoitusuudistus, jossa kuntien toimeksiantotyyppisesti hoitamat tehtävät säädettiin valtion rahoitettaviksi toteutuneiden kustannusten perusteella eikä ennalta säädetyn suoritekohtaisen yksikköhinnan perusteella kuten aiemmin. Tämä on johtanut paitsi valtiolle aiheutuvien kustannusten myös suoritemäärän olennaiseen nousuun sekä joidenkin kuntien osalta lisäksi tietynasteiseen toiminnan tehottomuuteen. Lisäksi järjestelmää kuvaa se, että valtion viranomaisilla ei ole edes tosiasiallisia mahdollisuuksia saada riittäviä tietoja kuntien laskutuksen asianmukaisuuden seuraamiseksi.

Ottaen huomioon erityisesti se, että sote-uudistuksella tavoitellaan miljardien kustannussäästöjä, em. rahoitusmallia tulisi välttää. Asialla on merkitystä maa- ja metsätalousministeriön näkökulmasta jos kuntien tai valtion hoitamia ympäristöterveydenhuollon tehtäviä taikka muita nykyisin valtion aluehallinnossa hoidettuja tehtäviä siirretään itsehallintoalueelle.

Valtiontalouden ja uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta malli voisi olla joko sellainen valtion rahoitusmalliin liittyvä sote-vero, jossa veroprosentti olisi määritetty kullekin itsehallintoalueelle erikseen, tai itsehallintoalueiden verotusoikeusmalli, jossa alueet vastaisivat niiden vastuulle asetettujen tehtävien

toteutuksesta ja rahoituksesta itsenäisesti, jolloin päättäjät olisivat suoraan vastuussa äänestäjille sekä palveluista että niiden rahoituksesta. Kuten muistiossa todetaan, itsehallintoalueiden verotusoikeutta puoltava argumentti on se, että valta ja vastuu olisivat siinä lähtökohtaisesti tasapainossa. Itsehallintoalueiden vaaleilla valittu valtuusto päättäisi veroprosentista ja sosiaali- ja terveyden-huollon järjestämisestä. Tällöin sillä olisi myös vastuu toiminnasta ja rahoituksesta kokonaisuutena. Valtion verohallinto toteuttaisi teknisesti verojen keräämisen. Lisärahoitusta alueet saisivat valtionosuuksista.